

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

פרשת שמות התשע"ח
גליון 100
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

- לעילוי נשמות**
- מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
 - הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן יוסף
 - הרה"ק רבי אפרים פישל ב"ר יוסף יהודה לייב
 - הרה"ק רבי אריה לייב ליפשיץ ב"ר חיים
 - הרה"ק רבי יעקב ב"ר זאב
 - רב הונא בר מר זוטרא
 - רב משרשיא בר פקוד
 - הרה"ק רבי צבי אלימלך ב"ר פסח
 - הרה"ק רבי אלימלך ב"ר מנחם ישכר בער
 - הרה"ק רבי משה ב"ר מרדכי
 - הרה"ק רבי רבי יעקב ב"ר נתנלי צבי
 - הרה"ק רבי שמואל בנימין ב"ר משה רבינו משה בן מיימון
 - הרה"ק רבי יעקב אביחצירא ב"ר מסעוד
 - הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר יהואל מיכל
 - הרה"ק רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאניפאלי
 - הרה"ק רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף
 - הרה"ק רבי שלמה ב"ר אורי

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (א/א)

רש"י - אף על פי שמנאן בחייהן בשמותן, חזר ומנאן במיתתן להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם ידוע שעם ישראל משולים לירח ולכוכבים שכן ירח וכוכבים נמצאים כל הזמן בשמים אלא שבגלל אור השמש לא ניתן לראות אותם אך כאשר השמש שוקעת ניתן לראות אותם וידוע שאומות העולם נמשלו לשמש ולכן כאשר יש ליקוי חמה באה פורענות על אומות העולם על כן כאשר אומות העולם יפלו מטה בחינת השמש תשקע יוכלו כל העולם להבחין בעם ישראל בתפארתו. וזה מה שכתוב כאשר צור נחרבה אז ירושלים נבנית כמובא ברש"י בברכת יצחק ליעקב

"ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה" (ג/י)
רש"י הקדוש מפרש "על החר הזה לטוף שלושה חדשים שיצאו ממצרים" ונשאלת השאלה הרי אין שלושה חודשים בין יציאתם למתן תורה לפי שבין יציאת מצרים למתן תורה ישנם ארבעים ותשעה יום בלבד אלא ניתן לתרץ בס"ד שהכוונה למסמן של כל חודש, שכן ניסן בחינתו עבודה בחינת מה העבודה הזאת לכם אייר גמילות חסדים שבו מציינים את סיום המגיפה שבה נפטרו תלמידי ר' עקיבא ובו אנו מתקנים את ענין הבין אדם לחבירו שעיקרו הוא החסדים סיון מתן תורה כנגד תורה וזהו שנאמר שלושה חודשים כנגד תורה עבודה גמילות חסדים

משנת הצדיק - הרה"ק רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב בעל הבני יששכר זצוק"ל זי"ע - ח"י טבת (שישי)

רבי צבי אלימלך נולד ביאבורניק שבגליציה. לאביו, רבי פסח לנגוס, שהיה מלמד תינוקות. צאצא של רבי שמשון מאוסטרופולי שנהרג בגורת ת"ח ת"ט. אמו, איטה הייתה אחייניתם של רבי אלימלך מליז'נסק ורבי משולם זושא מאניפולי. לפניו נולדו להוריו מספר ילדים, שנפטרו בילדותם ל"ע. ומסופר כי בניסיון למנוע גם את מותו של הרך העתידי, התייעצה אמו עם דודה, רבי אלימלך מליז'נסק. ר' אלימלך הבטיח לאחיניתו שייוולד לה בן זכר שיחיה ויאיר את העולם בתורתו הקדושה, והורה לה לתת לילד את שמו אלימלך כסגולה לאריכות ימים. שמעה האם ונבהלה, כי חשבה שבוודאי יסתלק דודה הקדוש, ולכן מצווה הוא לקרוא על שמו את בנה הנולד. אמר לה הרבי "אם כן קראי שמו 'צבי אלימלך'. אחרי שנולד וקראה לו כפי שציווה הרבי, אמר לה ר' אלימלך: "אילו היית קוראת את שמו 'אלימלך', היה כולו כמוני, ועתה יהיה חציו כמוני". רבי צבי אלימלך היה מתלמידי החוזה מלובלין ורבי מנחם מנדל מרימנוב, וכן למד אצל המגיד רבי ישראל הופשטיין מקוזניץ ורבי אברהם יהושע השל מאפטא. קשרים קרובים היו לו עם תלמידי בית-מדרשו של החוזה מלובלין ובראשם רבי נתנלי צבי מרופשיץ ורבי צבי הירש מזידיטשוב.

שימש ברבנות של דינוב רוביטש, סטריזוב, האליטש ומונקאץ שאז הייתה חלק מהונגריה. פעל רבות להפצת תורת הקבלה ונלחם בחריפות נגד המשכילים. בזמן כהונתו במונקאץ אסר על פיתום אווזים משום צער בעלי חיים, ולכן עורר עליו את חמתם של פרנסי העיר ונאלץ לעזוב את מונקאץ ולחזור לדינוב. נהג לחתום על מכתביו בחתימה "האוהב הנאמן לכל ישראל, דורש טוב לעמו

הרב צבי אלימלך הלך וגדל, וברבות הימים נעשה גאון צדיק וקדוש, ורבים מישראל הולכים לאורו, וזכה לחבר ספרים רבים, בהם הספר הידוע והחשוב "בני יששכר" על זמנים ומועדים. באחד הפעמים כשהלך רבי צבי אלימלך לרבו הקדוש "החוזה מלובלין", החל לחשוב על מקור משפחתו, ובמחשבתו פליאה, הרי אני מגזע החשמונאים ואיני כהן, אך מנין התחושה היחודית והמופלאה בחג החנוכה. כאשר הגיע לבית החוזה מלובלין, עוד טרם שאל אותו את אשר חפץ היה לשאלו, פנה אליו החוזה "דע שמקור מחצבתך הוא משבט ישכר, ומה שהינך חש בחנוכה מעין תוספת קדושה יתרה, הוא מפני שהיית או בבית דינם של החשמונאים. זו גם הסיבה לשם ספרו "בני יששכר".

פעם אחת הביאו לפני הרב הקדוש רבי נתנלי צבי מרופשיץ זת"ע דברי שטנה ולשון הרע על הרב הקדוש ר' צבי אלימלך מדינוב זת"ע, נסע ר' צבי אלימלך ז"ל לרופשיץ, בעת שידע כי מתנגדיו ומשטיניו אינם נמצאים שם. קירבו הרב מרופשיץ וכיבדו כראוי. עמדה אז על השולחן כוס אחת. הראה הרב מרופשיץ לר' צבי אלימלך על הכוס, ואמר בכל דבר שנמצא בעולם, בין בדומם, ובין בצומח, חי או מדבר, רק החיות דקדושה שיש בו היא המקיימת אותו, ובהיפרד החיות יתבטל הדבר. הלא רואה כבודו הכוס שעומדת על השולחן, והנה יש בכוחו להוציא החיות ממנה ותהיה כעפר ממש. ותיכף כשכילה לדבר דברים אלה, נעשה מהכוס עפר בעלמא נתבחר ר' צבי אלימלך, כי ראה בזה רמוז, שיוכל להוציא ח"ו גם ממנו את חיותו. אמר לו ר' צבי אלימלך השי"ת אמר למשה רבנו: "של נעליך מעל רגלך", כי כתוב בפרקי אבות (ב/י) "שנשיכתן (תלמידי חכמים) נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף", הרי שלחכמים יש שלושה כוחות נשיכה, עקיצה ולחישת, שראשי תיבות שלהם הוא "נעל", והורה השי"ת למשה רבנו במראה הסנה, שכשתהיה מנהיג עדת ישורון אז "של נעליך מעל רגלך", שתסיר מאתך רגילות זו, ולא תשתמש בה נגד שום אחד מישראל.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

ברית עולם – הרה"ק המקובל רבי משה דוד וואלי זצוק"ל זי"ע (מתלמידי הרמח"ל)

"וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ בֶּן יִרְבֵּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (א, י"ב)

ונפרד מבעליו ואז משתדל בכל כוחו להחזירו אליו או להגיע עדיין כענין שנאמר לתאוה יבקש נפרד בכל תושיה יתגלע ואמנם כשראה השר של מצרים שאותו העיניו הנגור ממנו על ישראל בתחילה לא היה מספיק להתיש את כחם ולהשביחם ממלאכת הביורור שאדרבא היו מזדרזים על ידו יותר ויותר לפיכך חזר לחשוב מחשבות להכביד את משאם ולהגדיל את עינויים בעבודה קשה המפרכת את הגוף והמערכת את הנפש שלא תוכל למצוא מקום אל הצלתה זו"ש ויעבידו מצרים את בני" בפרך וגו'

כי בעת הרוחה היו ישראל מתרפים במלאכת הביורור והשי"ת היה רוצה למהר את הקץ ולכן הביא עליהם את עת הצרה והרכיב אנוש לראשם כדי שיודרו לפרוץ את הקליפה המונעת את דבקותם וזה סוד בן ירבה וכן יפרוץ כי היו מוכרחים לפרוץ בקליפה ממש כדי לצאת מתוכה ולהדבק עם הקדושה ולהעלות אליה ריבוי הניצוצות שהיו מבררים מן הקליפה עצמה וגם זהו הטעם שאמר ויקצו מפני בני ישראל בפירושם ז"ל שהיו כקוצים בעיניהם והסוד הוא לפי שהקוצים מנקבים והרי ישראל דוגמתן היו מנקבים בקליפה כדי לצאת מתוכה ולחזור אל הקדושה כי הטוב אינו נחשב אלא כשאבד

וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמַּיְלֵדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים" (א, כ"א)

בדרך צינעא והסתר מצד המילדות שיראת שמים קודמת בהן ליראתו לפיכך חשב להשלימה דרך פירסום וגילוי ולכן ציוה לכל עמו להודרו באכזריות חמה ושטף אף לגזול את הזכרים הנולדים מחיק אמותן ולהשליכן אל היאור וזאת הגזרה הקשה והרעה שהסכימה על ידיה מדת הדין העליונה עד שיכלה כל הרע מישראל היא שגרמה לעמרם לפרוש מיוכבד אשתו כדי שלא ייגעו לריק ולא ילדו לבהלה אבל בתום חלאתו של הרע הראוי להורק ובבא עתו של הטוב הראוי להתקיים אז שרתה רוח הקודש על מרים ונתנבאה אל ההורים שיחזרו להתיחד כי עתיד להולד מהם מושיען של ישראל והם חששו לדבריה והאמינו בנבואתה כי ניכרים דברי אמת ולכן כתיב בסמוך וילך איש מבית לוי וגו'

סוד הענין בא ללמד שאין אדם עולה לגדולה אלא אם כן בא ניסיון לידו ועומד בו וזהו הניסיון שבא לידן של המילדות הצדקניות ולפי שעמדו בו כראוי לפיכך מדת הדין העליונה שם אלקים דיקא המשלמת לאיש כמעשהו עשתה להם בתים של כהונה ולויה מיוכבד ומלכות ממרים כמו שאמרו רז"ל אבל הסוד העיקרי הוא שעל ידי הניסיון הזה זכו לעלות אל מדרגתן המוכנת להם יוכבד במדרגת הבינה שנקראת בית אל החכמה דהא אבא עילאה טמיר וגניז בתוך הבינה כידוע ומרים במדרגת המלכות שנקראת בית אל הת"ת בסוד ביתו זו אישתו ולמצב הזה בקביעות לא זכו בו ודאי אלא אחר הניסיון לפיכך כתיב ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים ואמנם הרשע הזה של מלך מצרים כשראה שלא נשלמה עצתו

סגולה לפרנסה – עמידה בניסיון

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם וּבֵיתוֹ יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ" (א, א')

עקר שלמות הדעת של האדם, שלא יבעט ולא יתבלבל מהרפתקאות שעוברין עליו, רק יאמין שיהל לטובתו הנצחית. כמו שכל הרפואות הם בסמים מרים, בן רפואות הנפש צריכין לקבל על ידי מרירות, דהיינו המניעות שצריכין לשבר, והיסורים שצריכים לסבל קדם שזוכין לרפואת הנפש באמת. וכמו שפחלי הגוף לפעמים החלשה גוברת כל כך, עד שאין יכלת ביד החולה לסבל מרירות הרפואות, ואז הרופאים מושכין ידיהם מן החולה ומקצרים אותו, בן בשעוונות שהם חלי הנפש גוברים מאד, אזי אין יכול לסבל מרירות הרפואות ואז יהיה כמעט אפס תקנה חס ושלום. אבל השם יתברך מלא רחמים, וכשרואה באדם שחפץ לשוב אליו אצל אין בו פח לסבל מרירות הרפואות, שצריך לפי רב עוונותיו העצומים, אזי הוא יתברך מרחם עליו ומשליף כל חטאותיו אחר כתפיו, כדי שלא יצטרך לסבל מרירות הרבה בשביל רפואתו רק כפי יכלתו. ומזה יבין כל אהוד ואחד בעצמו, מי שרוצה לחוס על חייו וחפץ לשוב לשם יתברך, ואזי על פי רב שמתחיל לכנס מעט בדרך הכשרים ולהתקרב לשם יתברך, אזי באים עליו מניעות ויסורים הרבה מפמה צדדים כל אהוד כפי ענינו. ונדמה לו לפעמים, שאי אפשר לסבל מרירות ויסורים ומניעות כאלה. ויש שגפלו מחמת זה וחזרו ונתרחקו רחמנא לצלן. אבל החפץ באמת צריך שידע ויאמין, שכל המרירות והיסורים והמניעות הבאים עליו הכל בחסד גדול. כי לפי עוונותיו הרבים יהיה צריך לסבל מרירות הרבה יותר בשביל רפואתו, שלא יהיה בכחו בשום אופן לסבל והיה נאבד תקותו חס ושלום כנזכר לעיל. אבל השם יתברך מרחם עליו ואינו שולח לו מרירות ויסורים כי אם כפי יכלתו. וזאת המרירות והיסורים וכו' שיש לו, בנדאי הוא צריך לסבל ובנדאי יש בכחו לסבלו. כי השם יתברך אינו שולח על שום אדם מרירות ומניעות שאי אפשר לסבלם ולשברם אף על פי שלפי מעשיו היה מגיע לו כך כפי"ל.

נאמר אצל אברהם אע"ה ואברהם זקן בא בימים והשאלה המפורסמת אם כתוב זקן אזי בידוע שהוא גם בא בימים א"כ מהו כפל הלשון ומתריצים שאברהם היה בא לקראת הימים ומנצל אותם עד תום לעבודת ה'

כן ניתן להסביר בס"ד גם אצלנו ואלה שמות בני" הבאים מצרימה היינו שעמ" ירד למצרים לתוך הגלות במטרה להוציא מהם את המיטב בעבודת ה' וכן יהודי כאשר נכנס למצב של מצרים ודחקות צריך להפיק משם את המיטב בעבודת ה' ואת זה עושים ע"י את יעקב היינו שמא' עד ת' נעשה את מה שנאמר ביעקב איש תם יושב אהלים דהיינו שהיה לומד תורה שהרי יעקב הוא עמוד התורה כנודע וע"י כך יהיה איש וביתו באו איש מורה על בעל מדרגה בעבודת ה' כמו שנאמר וירא כי אין איש (להלן ב, י"ב) ורש"י על אתר מפרש שאין אף אחד ממנו שיתגייר וכן עיין בשפתי חכמים במקום שכותב כי היה צריך להיות כתוב וירא כי אין אדם וכן ביתו מורה על עבודת היהודי שצריך לבנות בית מקדש בעצמו כמו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וכן נכתב איזה בית אשר תבנו לי וכו'

וזה כל ענין המצרים שהקב"ה נותן לאדם כדי שיע"י כך יתעלה בעבודת ה' כמו שבני" היו צריכים להעלות את ניצוה"ק ממצרים

ועוד נרמז במה שכתוב מצרימה שיצרף את התורה עם מצרים לפי שכתוב מצרימה בסיום האות ה"א שמורה על חמישה חומשי תורה וכן שתמיד צריך לזכור שעמו אנכי בצרה שגם על כך מורה האות ה"א בסיום המילה מצרים היינו לרמוז כי כביכול הקב"ה נמצא איתנו בתוך המצרים וגם ח"ו ל"ע בעת צרה וצוקה הקב"ה איתנו להושיענו רק צריך האדם לחזור בתשובה שלימה לפי שמצרימה את יעקב איש וביתו ס"ת תשובה כפי שמביא האר"י הקדוש זי"ע

וכך יכול היהודי לנצל את המצב שבו הוא שרוי כדי לעשות חשבון נפש ותשובה לה' ועי"ז יזכה להתקרב לה' וע"י עבודת ה' שלו יעשה נחת רוח לבוראנו

וכן כותב מוהר"ן זי"ע בליקוטי עצות (ערך סבלנות) "בשאינם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה הוא מעין עולם הבא. וזה זוכין על ידי ודוי דברים לפני התלמיד חכם. ואז יזכה לידע שכל מה שעובר עליו כל ימי חייו, הכל לטובתו, כי הכל מחמת אהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו. וזה

ובמארתותיו, שלא יהא לו חלוק בין בטיבו בין בעקו תמיד ימצא בו השם יתברך, ולא יתפלה ולא יתבלבל משום דבר שבועלם, רק כל מה שעובר עליו בכל יום הן טובות, הן יסורים וצרות ודאגות והרפתקאות חס ושלום, ידע ויאמין שיהל לטובתו הנצחית, ודיקא על ידי זה יוכל להתקרב לשם יתברך אם ירצה באמת" עכ"ל